

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Waldemar Płóciennik

SSN Paweł Wiliński

Protokolant Justyna Kryńska - Szufnara

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 5 grudnia 2023 r.,
w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w sprawie **D.D.**,

skazanej z art. 273 k.k. i in.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Rejonowego w Mikołowie na niekorzyść,
od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach,

z dnia 27 czerwca 2023 r., sygn. akt VII Ka 382/23,

zmieniającego częściowo wyrok Sądu Rejonowego w Mikołowie,

z dnia 24 stycznia 2023 r., sygn. akt II K 20/22,

**uchyla wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach w zaskarżonej
części i w tym zakresie przekazuje sprawę temu Sądowi do
ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Mikołowie wyrokiem z dnia 24 stycznia 2023 r., sygn. akt II K 20/22, uznał oskarżoną D.D. za winną tego, że:

1. „w dniu [...] w M., będąc Prezesem Zarządu Spółki z o. o. T. w M. przy ul. [...], posłużyła się dokumentem, w którym podano nieprawdę co do okoliczności mających znaczenie prawne poprzez wykazanie w korekcie deklaracji dla podatku od towarów i usług VAT-7 złożonej za [...] roku Naczelnikowi Urzędu Skarbowego w M. wartości podatku naliczonego do odliczenia w związku z posłużeniem się nierzetelną fakturą VAT o nr [...] z dnia [...] wystawioną przez podmiot A. Spółka z oo. w B. nr NIP [...] na kwotę brutto 12 958,05 zł, w tym VAT 2 423,05 zł, niedokumentującą rzeczywistego zdarzenia gospodarczego”, tj. przestępstwa z art. 273 k.k., za które wymierzył oskarżonej karę 30 stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 70 zł (pkt 1 wyroku);
2. „w dniu [...] w M., będąc Prezesem Zarządu Spółki z o. o. T. w M. przy ul. [...], posłużyła się dokumentami, w których podano nieprawdę co do okoliczności mających znaczenie prawne poprzez wykazanie w korektach deklaracji dla podatku od towarów i usług VAT-7 złożonych za [...] i za [...] Naczelnikowi Urzędu Skarbowego w M. wartości podatku naliczonego do odliczenia w związku z posłużeniem się nierzetelnymi fakturami VAT nr [...] z dnia [...] na kwotę brutto 16 383,60 zł, w tym VAT 3 063,60 zł i nr [...] z dnia [...] na kwotę brutto 20 368,80 zł, w tym VAT 3 808,80 zł, wystawionymi przez podmiot B. Spółka z o. w C. nr NIP [...] niedokumentujących rzeczywistych zdarzeń gospodarczych”, tj. przestępstwa z art. 273 k.k., za które wymierzył jej karę 30 stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 70 zł (pkt 2 wyroku);
3. „w okresie od [...] do [...] w M., działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu tego samego zamiaru, będąc Prezesem Zarządu Spółki z o. o. T. w M. przy ul. [...], posłużyła się nierzetelnymi fakturami VAT oraz innymi dokumentami dla celów rozliczenia podatku od towarów i usług VAT oraz wprowadziła w błąd Naczelnika Urzędu Skarbowego w M. poprzez podanie w deklaracjach i korektach deklaracji VAT-7 za okres od [...] do [...] danych niezgodnych ze stanem rzeczywistym poprzez ujęcie i rozliczenie w nich szczegółowo opisanych w wyroku faktur VAT”,

tj. przestępstwa z art. 76 § 2 k.k.s. i art. 62 § 2 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. przy zast. art. 7 § 1 k.k.s. i w zw. z art. 9 § 3 k.k.s., za które wymierzył jej karę 50 stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 70 zł (pkt 3 wyroku).

Tym samym wyrokiem Sąd I instancji na mocy art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i § 2 k.k. w zw. z art. 20 § 1 k.k.s. i art. 39 § 1 k.k.s. połączył orzeczone wobec oskarżonej kary grzywny i wymierzył jej karę łączną 60 stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 70 zł (pkt 4 wyroku).

Apelację od wyroku Sądu I instancji wniosła obrońca oskarżonej, zaskarżając go w całości, zarzucając co do czynu z pkt 1 wyroku obrazę art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 101 § 1 pkt 4 k.k. poprzez orzekanie w sytuacji, gdy nastąpiło przedawnienie karalności czynu. Ponadto w apelacji zarzucono, co do czynów z pkt 2 i 3 wyroku Sądu I instancji, obrazę art. 410 k.p.k., art. 7 k.p.k., a co do czynu z pkt 3 wyroku Sądu I instancji, obrazę art. 167 k.p.k., art. 86 ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług oraz błąd w ustaleniach faktycznych. Stawiając powyższe zarzuty, szeroko opisane w apelacji, skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania co do czynu z pkt 1, oraz o uchylenie zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonej w zakresie czynów z pkt 2 i 3.

Sąd Okręgowy w Katowicach wyrokiem z dnia 27 czerwca 2023 r., sygn. akt VII Ka 382/23, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

„- uchylił punkt 4;

- na mocy art. 439 § 1 punkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. uchylił rozstrzygnięcie z pkt 1 i umorzył postępowanie wobec oskarżonej o czyn z art. 273 k.k., a kosztami procesu w tej części obciążył Skarb Państwa;

- z opisu czynu przypisanego oskarżonej w punkcie 3, a opisanego w punkcie III wyeliminował faktury VAT wystawione przez Kancelarię Adwokacką M. [...] Spółka Jawna i obniżył karę do 40 stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 70 zł;

- na mocy art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i § 2 k.k. w zw. z art. 20 § 1 k.k.s., art. 39 § 1 k.k.s. połączył orzeczone wobec oskarżonej kary grzywny i wymierzył karę łączną 50 stawek dziennych grzywny, przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 70 zł” (pkt 1 wyroku).

W pozostałej części Sąd odwoławczy utrzymał w mocy zaskarżony wyrok (pkt 2 wyroku).

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł Prokurator Rejonowy w Mikołowie, zaskarżając go w części dotyczącej czynu opisanego w pkt 1 wyroku Sądu I instancji na niekorzyść skazanej, zarzucając:

„rażącą obrazę przepisów prawa materialnego, mogącą mieć istotny wpływ na treść wyroku, a to art. 15 zzz ust. 6 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020r., poz. 374 ze zm.), dodanego ustawą z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 568) w związku z art. 101 pkt 4 k.k. i art. 102 k.k., skutkującą umorzeniem postępowania o czyn z art. 273 k.k. na mocy art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w związku z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. z uwagi na przedawnienie karalności, podczas gdy prawidłowo przeprowadzona kontrola odwoławcza nie uzasadniała orzeczenia tej treści, wobec brzmienia art. 15zzz ust. 6 wskazanej ustawy, wstrzymującego bieg przedawnienia w okresie od dnia 31 marca 2020 roku do dnia 15 maja 2020 roku, gdyż do przedawnienia karalności przestępstwa z art. 273 k.k. nie doszło”.

Podnosząc powyższy zarzut Prokurator Rejonowy w Mikołowie wniósł o uchylenie wyroku w części wskazanej w zakresie zaskarżenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Katowicach.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja, jako oczywiście zasadna, podlegała uwzględnieniu na posiedzeniu w trybie opisanym w art. 535 § 5 k.p.k.

Z treści art. 101 § 1 pkt 4 k.k. wynika, że karalność przestępstwa ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło 5 lat, jeśli chodzi o występki zagrożone karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 3 lat. W przypadku wszczęcia w tym okresie postępowania karalność popełnionego przez sprawcę przestępstwa określonego w art. 101 § 1 k.k. ustaje z upływem 10 lat od zakończenia tego okresu. Oznacza to, że

w przedmiotowej sprawie karalność czynu z pkt 1 wyroku Sądu I instancji (zakwalifikowanego z art. 273 k.k. jako występkę zagrożonego karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 2 lat) ulegała przedawnieniu z dniem 7 stycznia 2021 r., a wydłużenie terminu przedawnienia mogło wynikać z wszczęcia postępowania przed tą datą.

Jak wynika z akt sprawy, postępowanie przygotowawcze w sprawie zostało wszczęte przez Naczelnika Śląskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Katowicach w dniu 11 lutego 2021 r., a zatem po upływie 5 lat od czasu popełnienia zarzucanego czynu.

Sąd odwoławczy orzekając o przedawnieniu czynu z pkt. 1 wyroku Sądu I instancji nie uwzględnił jednak istotnej okoliczności. Przed upływem powyższego terminu (z dniem 7 stycznia 2021 r.) wszedł w życie art. 15 zzz 1 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. Przepis ten, odczytywany w powiązaniu z art. 7 ustawy z dnia 20 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, skutkował spoczywaniem biegu przedawnienia karalności tego czynu (zob. wyrok SN z dnia 12 października 2023 r., sygn. akt V KK 166/23). Karalność występkę zarzucanego oskarżonej nie ustała więc 7 stycznia 2021 r., a dopiero z dniem 22 lutego 2021 r. Tym samym wszczęcie dochodzenia w dniu 11 lutego 2021 r. nastąpiło przed upływem terminu przedawnienia karalności, co spowodowało jego przedłużenie o 10 lat, zgodnie z art. 102 k.k.

Niewątpliwie zatem zaskarżone orzeczenie zostało wydane z rażącym naruszeniem wskazanych przepisów prawa materialnego, gdyż pomijało istotną regulację dotyczącą zawieszenia biegu przedawnienia karalności czynów zabronionych w okresie stanu epidemii. Naruszenie to jest rażące, gdyż rodzi daleko idące skutki, co do sposobu zakończenia postępowania. Nieprawidłowa interpretacja przepisów o przedawnieniu karalności spowodowała wyciągnięcie błędnego wniosku, co do zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. Z tego względu wyrok w części, w jakiej nastąpiło umorzenie postępowania w sprawie o czyn przypisany w pkt 1 wyroku Sądu I instancji, należało uchylić. Sąd rozpoznając sprawę weźmie pod uwagę przepisy

tw. ustaw covidowych i prawidłowo oceni sposób liczenia biegu terminu przedawnienia.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji wyroku.

[MD]

[ał]